

EDITORIAL

Pakyason an mga mahugaw nga larang han Duterte-Marcos nga alyansa

Yana pa la ginpapangandaman na han naghahadi nga pakasyon nga maka-Duterte an hiluagan nga panlimbong para ha eleksyon 2022. Para hini, mahugot nga kabakyang ni Rodrigo Duterte an angkan han mga Marcos, nga rerepresentaran ni Ferdinand "Bongbong" Marcos, Jr. nga nagdeklara na nga madalagan komo presidente.

Dako an utang nga kaburut-on ni Duterte ha mga Marcos tungod kay ginpondohan nira an pagdaug ni Duterte komo presidente hadton 2016. Sanglit, bisan kun hira mismo nada-dabi ha mga krimen ha panahon han pasista nga diktadura ni Ferdinand Marcos Sr., nagpapabilin nga talwas ngan nakabalik pa ha mga yawe nga pusisyon ha gubyerno an mga bata nga Marcos. Hi Duterte liwat an nakaghimo nga ipalubong an amay nga Marcos ha Libingan ng mga Bayani.

Grabe an paniguro ni Duterte nga gin-aandam na niya an bug-os nga makinarya han estado agud seguruhon an resulta han borotosay. Katin han suok niya nga kroni nga hi Dennis Uy an mga kompaniya nga Smartmatic, nga amo an magsusuplay han mga higamit nga gagamiton ha pagbotos, ngan F2 Logistics, nga amo an magdedeliber han mga balota. Nag-saad na hi Duterte nga gagamiton niya an pulis ngan militar agud kontrolon an eleksyon. Hiya liwat an nagbutang ha pusisyon ha mga upisyal han Commission on Elections. Nagpapabilin pa an posibilidad nga

dumalagan hiya mismo komo bise-presidente pinaagi han "pagsaliwan" ha iya niyutiyo nga hi Christopher "Bong" Go.

Kundi unob nga maluya an alyansa nga Duterte-Marcos tungod kay mayda hira ginduduso nga kada tag-sa nira nga interes. Ha pag-ambisyon han mga Marcos nga makabalik ha Malacañang, masasakripisyo an monopolyo ha poder han mga Duterte labina kay pira kabulan na nga nangangampanya nga madalagan komo presidente an anak nga hi Sara. Bisansan-o, diri poyde magkadungan nga maghadi an mga Duterte ngan Marcos— ha dayuday lalamunon han usa nga angkan an usa ha pag-agaw han mas dako nga parte han poder ngan mas dako nga parte han karikuhan. Akos naman igtraydor han imperyalismo nga US an hin-o man ha ira agud paburan iton nga magpapadayon han paniniyupi ngan dominasyon hini ha Pilipinas.

Anupaman, waray duda nga pareho hira mga pasista, korap, tiraniko, hakog, ngan traydor nga magpaprabe la ha natikahilarum nga kri-

sis ngan pagkukuri han katawhan. Kinahanglan bug-os-kusog nga atuhan ngan pakasyon an ngatanan nga larang han mga Duterte ngan Marcos nga ibutang an kalugaringon ha poder. Kinahanglan ibuksas an mga krimen han naglabay nga rehimen Marcos ngan han presente nga rehimen Duterte, nga padayon nga gin-aatentaran nga paraon, igbirikis, ngan baguhon an kasaysayan.

Kinahanglan andam makig-usa an mga rebolusyunaryo nga pwersa ha pinakahiluag nga pwersa nga kontra-Duterte ngan kontra-Marcos, nga nagtutumuyo nga pugngan an pag-atentar nira nga bumalik ha poder.

Kinahanglan duyugan ini hin aningal han mga taktikal nga opensiba ngan dugang nga pagpasulong han armado nga rebolusyon, komo nag-uusahan nga pamaagi agud rumpaggon an dunot nga estado ngan tukuron an tinuod nga demokratiko nga gubyerno han katawhan. ■

Mga kabatan-unan ha Basey, biktima han buwa nga pagpasurender han 63rd IB

Ginpagawas han mga pasista nga tropa han 63rd Infantry Battalion komo mga surenderi nga tagsuporta han Bagong Hukbong Bayan (BHB) an mga kabatan-unan ha Sityo Bagti ngan Sityo Burabod han Barangay Mabini, Basey, Western Samar hadin Septyembre.

Gin-uwat hira han kasundaluan nga magtutukod kuno hin organisasyon han kabatan-unan kun diin mayda ipapanhatag nga pahalipay ha mga maapi. Kundi pag-abot nira ha katitirok, ginpangaro an ira mga numero ha selpon ngan waray pagsarit nga ginkuhaan hira hin litrato.

Hiton mismo nga adlaw, ginpagawas han 63rd IB ha *social media* an litrato han mga kabatan-unan nga ira ginbalandra komo mga surenderi.

Han Septyembre 16-17, gintirok naman han mga sundalo an mga residente han Barangay Manlilinab ha pareho nga bungto ha pasangil nga maghaharam-

pang hiunong ha pagtagabulang para ha tiarabot nga patron han barangay.

Kundi ha aktwal, ginpangaro an ira mga numero ha selpon ngan nagtindog hin mga sektoral nga organisasyon agud kuno mapupoy an BHB.

Sugad gihapon nga panguwat an nahitabo ha Sityo Burabod ha pareho nga bungto kun diin ginkolekta an mga numero ha selpon han mga residente. Mahihinumduman nga naglansar hin aksyon militar an BHB ha mga pasista nga tropa nga nagkondukta hin Retailed Community Support Program ha nasering nga sityo hadin naglabay nga Agosto. ■

Barangay konsehal ha Samar, ginpatay

Ginpatay han mga elemento han *death squad* han 46th Infantry Battalion hi Pepito Cabrellas, masobra 55 anyos, konsehal han Brgy. Lawaan, Pinabacdao, Western Samar, hadton Septyembre 13.

Nakadto ha iya payag ha umhanan hi Cabrellas agud magbalhin hin karabaw han tulo kabeses hiya pusilon hin upat nga armado nga kalalakin-an. Naigo hiya ha ubos han talinga nga amo an nagresulta ha iya pagkamatay. Dayon nga umatras an mga maysala ngadto ha haywey.

Grabe an kasubo han mga tag-

himaryo sugad liwat han pamilya ni Cabrellas nga nananawagan hin hustisya para hini nga makarimadima nga krimen. Labot ha pagin konsehal, nagserbe liwat hiya komo lider han asosasyon han mga parag-uma nga rehistrado mismo ha Department of Labor and Employment. Pinaagi hini nga grupo, ginpangunahan niya an mga demanda

Pasista nga tropa han 46th IB, ginharas han BHB-AOC

GINHARAS HAN BAGONG Hukbong Bayan-Arnulfo Ortiz Command (BHB-AOC)

an mga pasista nga tropa han 46th Infantry Battalion nga nag-ooperasyon ha giutan han Barangay Pelaon ngan Bugho, Pinabacdao hadin Septyembre 20, alas 10:40 han aga.

Usa an kumpirmado nga patay ngan upat an samaran ha mga elemento han 46th IB samtang waray kaswalti ha gapil han BHB-AOC.

Sigon ha BHB-AOC, tulo kasemana nga waray hunong nga ginringgal han mga sundalo an kat-ani han mga parag-uma ngan bumalik pa agud utro nga mag-operasyon ha erya bisan kun kahuman pala manlasurbo han bagyo nga Kiko.

Samtang, ginsunog naman han BHB-Rodante Urtal Command (BHB-RUC) an ginbayaan nga kampo han 20th Infantry Battalion ha Brgy. San Miguel, Las Navas hadton Septyembre 1. Waray na bumalik ha kampo an mga nasering nga tropa. ■

han iya igkasi parag-uma para ha ayuda nga hayop, gahi, ngan higamit ha pag-uma.

Hi Cabrellas na an ikaupat nga biktima han ekstrahudisyal nga panmatay ha Pinabacdao ha kamot han 46th IB. Antes hiya patayon, masobra usa kasemana na nga nag-ooperasyon an mga elemento han berdugo nga batalyon ha gig-utan han Bugho, Lawaan, ngan Pelaon ha Pinabacdao, ngan ha Sinalangtan ngan Canbagtic ha kasapit nga bungto han Calbiga. ■

Gutom ngan kakablasan han mga parag-uma han lubi

Makikit-an an Sityo Mustasa ha usa nga tay-aw nga bungto ha isla han Samar. Bisan kun riko an lugar ha natural nga rekurso kalakip an 240 kaektarya nga agrikultural nga katunaan, subay ha pag-aram han lokal nga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB), nagpapabilin nga lubong ha kagutom ngan kakablasan an mga ordinaryo nga parag-uma. Ginlaladawan han ira kamutangan an kabug-usan nga sitwasyon han mga parag-uma ha usa ha mga pinakakablas nga rehiyon.

Lubi an prinsipal nga produkto han mga taga-Mustasa. Kun waray bagyo, maabot ha ₱8.8 kamilyon an gintatantiya nga kita ha produksyon han lubi. Kundi hadton 2019 han manlasurbo an bagyo nga Tisoy, bumagsak hin maabot ha 72% an produksyon han ira kalubian, o katugbang hin ₱1.5 kamilyon nga nawara nga kita. Diri ini matutugbangan han ira pagtanum hin humay ngan utanon nga ha presente talagudti ngan burublag.

Ha 55 nga pamilya nga naukoy ha Mustasa, 51 ha ira mayda kalugaringon nga tuna. Kaupod dinhi an 37 o 67% han mga parag-uma nga tikang ha bataan nga saray. Sugadman, tulo nga agaron maytuna la an nananag-iyha ha 53 kaektarya o 22% han agrikultural nga tuna han sityo. Ngan bisan kun mayda kalugaringon nga tuna an mga tikang ha bataan nga saray, talagudti la ini ngan dako nga parte an diri produktibo. Tungod kay mas guti an ira katunaan ngan waray hira iba nga surok han kita, mas grabe an nagin epekto han bagyo ha ira panginabuhi.

Labot ha produktibo nga tuna, konsentrado liwat an pananag-iyha han mga higamit ha produksyon, sugad han karabaw, ha kamot han mga agaron maytuna. Ini liwat nga mga

agaron an natindog komo negosyante nga parupanmalit han lukad ha barato nga presyo.

Diri na usahon kun tiunan-o grabe nga nagkukulang an kita han mga agsador agud masustiner an ginkikinahanglan nira nga pagkaon ngan adlaw-adlaw nga garastuson (*Kitaon an tsart ha ubos.*) Ha pagaram han BHB, kinahanglan kumita an usa kapamilya nga mayda 5 nga membro hin ₱9,450 kada tulo kabulan agud, ha minimum, makagtuon hin duha kabesesa kada adlaw. Magkukulang gud an ₱2,500 (ha presyo nga ₱25 kada kilo han lukad) nga kita kada tulo kabulan han usa nga pamilya han kablas nga parag-uma agud makatalwas ha kagutom. Kinahanglan nira mamiling pa hin iba nga surok han panginabuhi, sugad han pagtanom hin humay, utanon ngan duma, pangisda, o paghakot baras.

An usa naman nga pamilya han mga butnga nga parag-uma nga mayda kita nga ₱19,150 kada tulo kabulan, magkakamayda la hin ₱4,978 nga salin ha kita kun gagastuson an ₱14,175 agud makatuon hin tulo kabesesa ha usa kaadlaw. Magkukulang pa ini kun kukwentahon pa an gastuson ha sura, iba pa nga bataan nga paplitan, pagpaeskoyla, pamasahe ngan pagpatambal.

Ha pareho nga kaso, labi nga magkukulang an ira kita kun bumagsak pa an presyo han lukad, sugad han naglabay kun diin inabot ini tubtub ₱7-11 kada kilo.

Kampanya ha produksyon ngan pagpauswag han panginabuhi

Han ertestoryahan han lokal nga yunit han BHB ngan han mga kaapi han tsapter han Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM) ha Mustasa an resulta hini nga inisyal nga pagaram, nareyalisar han mga parag-uma kun ano kadako an pagluos han ira panginabuhi ngan kun tiunan-o magigin yawe an ira pagburublig agud ungbawan an krisis ha pagkaon ngan panginabuhi.

Nagbug-os hin patikang nga mga pitad an tsapter han PKM. Kalakip dinhi an pagpauswag han produksyon han pagkaon, labina han utanon ngan duma, agud dayon nga masolusyonan an kakulang han kita ha pag-agsa. Binulig an yunit han BHB ha tiklos ha mga umhanan, ngan ha pagmaksimisa ha katunaan nga nabawi ha mga naglabay nga kontrapyudal nga pakigbisog.

Dagmit liwat nga nakagpalutaw an PKM hin pira kasako han bugas agud seguruhon nga mayda makakaon an mga residente bisan kun magkamayda hin kalamidad o ha butnga han operasyon militar.

Labaw ha ngatanan, ginpapangan-daman nira an paglansar han kontrapyudal nga pakigbisog agud idemanda an pagpahimubo han plete ha tuna, pagpara ha komersyante nga panlimbong, ngan iba pa. ■

	IHAP HA PAGTUON (kada adlaw)	GASTOS HA BUGAS (3 kabulan)	KITA HA PAG-AGSA (3 kabulan)	SALIN O KULANG
BNP	3	₱14,175	₱19,150	₱4,975
KP	2	₱9,450	₱2,500	-₱6,950

Pagsaludar

Ka Layog

Lokal nga kadre militar, sundalo han katawhan

Ginsasaludaran han bug-os nga rebolusyunaryo nga kagiusan ha Eastern Visayas hi Ka Layog, 39, lider-masa ngan kadre militar ha usa nga klaster ha Northern Samar. Namartir hi Ka Layog kahuman patraydor ngan talawan nga ginpatay han mga aset han pasista nga militar hadin Hulyo 7.

Nagtikang nga gumios ha rebolusyon hi Ka Layog komo kaapi han yunit milisya (YM) hadton 2010. Han 2014, umaklop hiya ha usa nga yunit han BHB kahuman igtudlok han nagtraydor nga hi alyas "Bulan." Ha pareho nga tuig, nanumpa hiya komo kandidato nga kaapi ngan ha sumunod nga mga bulan, komo hul-os nga kaapi han Partido.

Pinakalandaw ha rebolusyunaryo nga kasaysayan ni Ka Layog an iya pagin lokal nga kadre militar. Nagserbe hiya komo kumander han YM ha baryo. Nagin kaapi gihap hiya han Komite han Seksyon ngan han Front Operational Command (FOC).

Napanday hiya ha magkalain-lain nga aksyon militar sugad han madinaugon nga reyde kontra ha mga pasista nga tropa ha Brgy. Lanubi, Laoang hadton 2019 kun diin kaparte hiya han *pan-assault* nga tim. Aktibo gihap hiya ha pagpatuman han mga kontra-intel nga buruhaton ngan pagsirot ha mga kontra-rebolusyunaryo ngan magraut nga elemento.

"Dako an amot ni Ka Layog ha konsolidasyon ngan ekspansyon han pwersa. Kaupod hiya ha grupo han mga organisador nga makurimot nga nagorganisa ha mga baryo ngan binulig pa ha iba nga klaster," pasaro naman ni Ka Sandy, pampulitika nga instruktur han platun nga nakatabaho ni Ka Layog. Nagserbe hi Ka Layog komo giya pampulitika han YM

ha usa kapanahon ngan hini nga urhi, naeleher komo ikaduha nga tagapangulo ha edukasyon han asosasyon han mga parag-uma ha baryo.

"Makurimot ngan sistematiko magtrabaho. Mayda hiya dara permi nga *notebook*, nakalista permi an mga iskedyul nga kinahanglan tagdon. Pasensyoso ngan maduruto gud hiya ha pagpatuman han buruhaton, daraupan han mga septidor, hul-os kun manginano ha mga kasama, hitaas an kapas militar, madiskarte, ngan akos makaglugaring," dugang ni Ka Sandy.

Pagladawan naman han asawa ni Ka Layog: "Ginbayaan niya an burges nga kultura, buotan ngan mahigugmaon nga asawa ngan amay, ngan may panindugan."

Sanglit ginhihigugma hiya han masa nga iya ginserbihan. Hadin 2019, nag-atentar an mga pasista nga sundalo nga dakpon hiya ngan an iya asawa ha sulod han baryo. Kundi waray ini gintugutan han mga taghimaryo. Ginpalibutan ngan urusa nira nga ginpanalipdan hira Ka Layog.

Grabe an kasubo han iya pamilya, han rebolusyunaryo nga kagiusan, ngan han masa nga ginserbihan ni Ka Layog. Magseserbe nga inspirasyon an iya kinabuhi ha dugang nga pagpakusog han gerra han katawhan. Hihinumdumon hi Ka Layog komo mabayanihon nga kadre militar ngan sundalo han katawhan. ■

Mabuhay hi Kasamang Layog!

Mabuhay an mga rebolusyunaryo nga martir!

Mabuhay an masa nga parag-uma!

Ipasulong an gerra han katawhan ngadto ha kadaugan!

NDF-EV: Kamurayawan, inop la para ha mga 'surenderi'

GINPANHIMUWA HAN NATIONAL Democratic Front-Eastern Visayas an mga pahayag han 8th Infantry Division nga nagsasaad hin "kamurayawan" ngan "seguridad" ha mga "surenderi" han reaksyunaryo nga guberno.

Sering han NDF-EV, imposible an ginsesering han 8th ID tungod kay permi la pwersahon han rehimen an mga "surenderi" nga makigkooperar ha paghimo hin mga krimen kontra ha katawhan.

Ginsering han NDF-EV an mga kaso han mga biktima han pwersahay nga pagsurender nga hira Juddy Ragawdaw, nga ginpatay han 63rd IB ha Basey, Samar; Noel Galvez, nga ginpatay han 46th IB ha Calbiga, Samar; ngan han mag-asawa nga hira Paquito ngan Melba Mahinay, nga ginpatay han 93rd IB ha Calubian, Leyte. Bisan an kalugaringon nga aktibo nga aset han AFP nga hi Albert Aldiano, ginpatay liwat hadin Hunyo.

Antes hira patayon, pauru-utro hira nga ginpapareport ha kampo han militar, ginpatatudlok hin mga tawo nga tatarhugon nga sumurender, ngan ginpapaespiya ha mga igkasi nira parag-uma.

Buwa liwat an ginsasaad nga mga benepisyo ngan pahalipay ha ilarum han Enhanced Comprehensive Local Integration Program (E-CLIP) tungod kay pira la ha mga ura-ura nga mga traydor ha kagiusan an gintatagan hini. Mga sensilyo la liwat an nasasalin tikang ha pondo kahuman ini puyason han higtaas nga upisyal han 8th ID.

Sering pa han NDF-EV, "Diri malauman an mga berdugo ngan parupanmatay sugad han mga pasista nga tropa han 8th ID nga magpatuman han mga saad hini hin seguridad ngan mas maupay nga kinabuhi." ■